

Coop Pank AS riskiisu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvahelise sanktsiooni rakendamise valdkonnas

Käesolev on infoks potentsiaalsetele ja olemasolevatele klientidele ning muudele kolmandatele osapooltele Coop Pank AS (edaspidi eraldi pank) ning Coop Liising ja Coop Finants (edaspidi kõik koos Grupp) riskiisu osas rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvaheliste sanktsioonide valdkonnas.

Riskiisu määramise kohustus pankadele rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas tuleneb rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusest. Sisuliselt tähendab see pankadele kohustust määratleda, missuguseid kliente pank teenindab ja missuguseid kliente pank ei teeninda, samuti missuguseid kliente käsitleb pank kõrge riskiga klientidena.

Tegemist ei ole Grupi riskiisu dokumendiga, vaid selgitava kokkuvõttega sellest.

1. Üldpõhimõtted kliendisuhte loomisel ja haldamisel

Kliendi tundmine

Grupp soovib äri teha usaldusväärsete klientidega, kes kasutavad Grupi tooteid ja teenuseid õiguspärasel eesmärgil ja kelle isikusamasust, tegelikku kasusaajat ning vara päritolu on võimalik tuvastada ja vajadusel kontrollida.

Kliendi tundmiseks rakendatavad hoolsusmeetmed

Klientide tundmiseks vajalike meetmete rakendamisel, sh tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamisel, rakendatakse riskipõhist lähenemist: kliendi suhtes kohaldatakse hoolsusmeetmeid ulatuses, mis on vajalikud temast tuleneva riski maandamiseks.

Klientide tuvastamine

Grupp loob kliendisuhteid tavapäraselt nii kontorivõrgus, distantsilt välimüügi vormis või partneri vahendusel isikut vahetult tuvastades kui ka isikut elektroonselt tuvastades. Liigse riski võtmise vältimiseks kasutab Grupp isiku elektroonselt tuvastamist ainult Eesti Vabariigi kodanikest ja pikaajalise Eesti elamisloaga füüsiliste isikute osas.

Kliendiga seotud riigirisk

Grupp loob ärisuhteid nii residentide kui ka mitte-residentidega, sh residentidega, kelle äritegevus toimub väljaspool Eestit ja Euroopa Majanduspiirkonda.

Mitteresidendina käsitletakse:

- eraisikut, kelle alaline elukoht ei ole Eestis või kellele on väljastatud elamisloa, mille pikkuseks on vähem kui 1 aasta;
- ettevõtet, mis on registreeritud välisriigis või Eesti ettevõtet, kui see ettevõtte on sellise isiku kontrolli all, kes ei ole Eesti resident (s.o ettevõtte on rohkem kui 25% ulatuses mitteresidendist tegeliku kasusaaja/kasusaajate omanduses või ettevõtte üle omavad muul moel kontrolli üks või mitu mitteresidenti või kui enamuse ettevõtte juhtkonnast moodustava mitteresidendid).

Mitteresidendil, kes soovib luua ärisuhte, peab olema tugev seos Eestiga.

Juriidilise isiku tugevaks seoseks Eestiga loetakse:

- ettevõtte majandustegevus on Eestiga seotud, nt tegelik tegutsemiskoht või töötajad Eestis;
- olulised koostööpartnerid Eestis (olulisel määral ettevõtte tegevusest);
- pakutakse Eesti turule suunatud teenust/toodet (nt eestikeelne veebipood);
- kinnisvara Eestis (ettevõtte tegevus on kinnisvaraga seotud, nt kinnisvara haldus või -arendamine);
- muu oluline ja kontrollitav seos, mis selgitab Eestis pangakonto omamise vajadust (näiteks ettevõtte juhtkond koosneb suures osas eestlastest).

Juhul, kui Eesti kodanik soovib Eestis asutatud ettevõtte kaudu korraldada ettevõtet, mis ei ole seotud Eestiga, käsitletakse isiku kodakondsust ja Eesti ettevõtte kasutamist teenindamiseks piisavaks seoseks Eestiga.

Eraisiku tugevaks seoseks Eestiga loetakse:

- kehtiv tööleping või tööandja kirjalik kinnitus Eestis/Eesti ettevõttes töötamise kohta. Konto avamiseks vajaliku seose tuvastamiseks on aktsepteeritav ka lühiajalise töötamise kinnituse kontrollimine politsei.ee lehelt;
- koolitõend Eestis õppimise kohta;
- üürileping Eestis asuva kinnisvara üürimiseks;
- soovituskiri Eesti ametiasutusest;
- olemasolev kinnisvara Eestis;
- muu oluline ja kontrollitav seos, mis selgitab Eestis pangakonto omamise vajadust.

2. Keelatud tegevused, tooted ja kliendisuhet

2.1. Grupp ei loo ärisuhet ja keeldub juhuti tehingute tegemisest isikutega:

- kelle puhul on kahtlus, et tema tegevus on või võib olla ebaseaduslik;
- kelle suhtes on pangal variisiku kahtlus;
- kes on anonüümne või fiktiivne isik;
- kes on pannud toime Grupi vastu suunatud ründe (nt küberrünnak, valeandmete või võltsitud dokumentide esitamine, laenu- või muu pettuse toimepanek) või seotud tegevusega, mis muul viisil võib kahjustada Grupi mainet;
- kes on keeldunud Grupile esitamast hoolsusmeetmete täitmiseks nõutavaid andmeid ja dokumente või on teinud seda ebapiisavas ulatuses või esitatud dokumentidel esineb võltsimiskahtlusi;
- kelle vara päritolu ei ole selge;
- kelle majandustegevus ja/või tegevus kontol ei ole klienti teenindavale Grupi ettevõttele arusaadav;
- kes on registreeritud suure riskiga kolmandas riigis¹ või kui ettevõtte omanikuks on sellisesse riiki registreeritud ettevõtte või kui füüsilisest isikust klient on sealt pärit;
- kelle kapitali moodustavad esitajaaktsiad või muud esitajaväärtpaberid;
- kes on krediidiasutus või finantseerimisasutus või krediidiasutuste ja finantseerimisasutustega samaväärseid toiminguid tegev asutus, mis on asutatud jurisdiktsioonis või riigis, kus puudub juhtimine ja administratsioon ning füüsiline asukoht sihipäraseks äritegevuseks, ja mis ei ole seotud ühegi reguleeritud krediidid- või finantseerimisasutuse kontserniga (varipank) või kes on krediidiasutus, kes teenindab varipankasid;
- kelle tegevusalaks krüptovaluutadega kauplemine (näiteks rahakotiteenuse pakkujad, krüptovaluuta vahendajad). Keeld ei laiene eraisikute vahelistele tehingutele ja tehingutele, kus eraisik investeerib krüptovaluutasse, samuti juhtudele, kus juriidiline isik tegeleb küll krüptovaluutaga, kuid ei kasuta pangakontot sellega seotult pangas oma klientide teenindamiseks ega krüptovaluuta vahendamiseks;
- kes on tuvastatud kui mõne rahapesu skeemi osaline (nn *Laundromat vms*);
- kelle osas tekib Grupil kahtlus, et temal puudub tegelik majandustegevus / tegevus on näiline;
- kelle osas tekib kahtlus, et soovitakse ebaseaduslikult makse- või valuutakontrolle vältida.

2.2. Grupp ei osuta oma klientidele järgnevaid teenuseid:

- maksete vahendus riikidesse, mis on pangas kantud keelatud riikide nimekirja;
- usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkumine, sh ettevõtete asutamine või vastav nõustamine;
- raamatupidamise või maksustamise valdkonna nõustamine;

¹ Reguleeritud seadusega. Valdavalt langevad need riigid kokku siin avaldatud nimekirjaga: <https://www.coopbank.ee/keelatud-valismaksed>

- virtuaalväeringuga (krüptovaluuta) seotud tehingud (krüptovaluuta ost, müük, vahendamine või hoidmine);
- piiriülese sularaha või väärtpaberiveo teenus;
- korrespondentpanganduse teenus krediidiasutus-tele.

3. Piirangud teenuse osutamisel / toodete pakkumisel

3.1. Grupp ei võta üldjuhul klientiks ja keeldub teenuse osutamisest või piirab seda järgmiste klientide osas:

- isikud, kes on mitteresidendid ja kellel puudub tugev seos Eestiga;
- isikud, kes on mitteresidendid ja kelle planeeritav tegevus vastab nn. transiitkonto tunnustele (saabuv raha kantakse lühikese aja jooksul kohe edasi, püsiv kontojääk väike, reaalne majandustegevus pole tuvastatav);
- isikud, kes on toime pannud või kelle osas on avalikele andmetele tuginedes kahtlus, et tema või temaga seotud isik on toime pannud olulise õigusrikkumise sh narkootikumidega kauplemine, inimkaubandus, terrorism, finants- ja maksunduskuriteod jms.;
- isikud, keda on seostatud korruptsiooniga;
- isikud, kelle tegevusalaks on relvatööstus või kaubandus (v.a. Eesti või NATOga seotud);
- kes on registreeritud madala maksumääraga riigis² või kui ettevõtte omanikuks on sellisesse riiki registreeritud ettevõtte.

3.3 Pank piirab maksete vahendamist riikidesse, mida käsitletakse kõrgema riskiga terrorismi rahastamisega riigina või kus ei ole FATF-i hinnangul võetud kasutusele piisavaid meetmeid rahapesu tõkestamiseks³.

² Riikide nimekirja: <https://www.emta.ee/et/ariklient/tulud-kulud-kaive-kasum/mitteresidendi-eesti-tulu-maksustamine/nimekiri-territooriumidest>

³ Maksetega seotud piirangute kohta: <https://www.coopbank.ee/keelatud-valismaksed>